XXXIX.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

Państwowej wyższej szkoły realnej

W TARNOPOLU

za lata szkolne 1914/15 — 1920/21.

TARNOPOL.
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.
1921.
Z DRUKARNI LEONA WIERZBICKIEGO W TARNOPOLU.

XXXIX.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

Państwowej wyższej szkoły realnej

W TARNOPOLU

za lata szkolne 1914/15 — 1920/21.

TARNOPOL.
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.
1921.
Z DRUKARNI LEONA WIERZBICKIEGO W TARNOPOLU.

I. Skład grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego 1916/17.*)

1. Trojnar Józef, dyrektor, uczył j. fr. w kl. III., j. niem. w kl. V., VI. i VII., tyg. godz. 14.
2. Felberbaum Maurycy, inżynier, uczył j. niem. w kl. II., III. i IV., tyg. godzin. 15.
3. Grzymalski Stanisław, z. naucz., uczył j. niem. w kl. I., j. pol. w kl. IV., franc. w kl. IV.—VII., gosp. kl. I., tyg. godz. 25.
4. Hirschberg Joachim, egz. z. naucz. II. szk. real. we Lwowie, uczył mat. w kl. IV.—VII., geom. wyk. IV.—VII., gosp. kl. V., tyg. godz. 27.
5. Ks. Klementowski Leopold, egz. z. naucz. II. gimn., uczył rel. rz.-kat. w kl. I.—VII., tyg. godz. 14.
6. Klimek Andrzej, prof., uczył hist. nat. I., II., V., VI. i VII., fiz. w kl. III., gosp. kl. III. i IV., tyg. godz. 13.
7. Kraśnieński Franciszek, prof., uczył rys. odr. w kl. I—VII., kal. w kl. I., tyg. godz. 24.
8. Dr. Lenkiewicz Włodzimierz, dyr. II. gimn., uczył historji w kl. V., VI. i VII., tyg. godz. 9.
9. Mendys Michał, słuch. teologji, uczył geogr. w kl. IV.—VI., tyg. godz. 4.
10. Dr. Promiński Jan, prof. semin., uczył chemji w kl. IV.—VI., tyg. godz. 8.
11. Puszczyński Edmund, z. naucz., uczył j. pol. w kl. I., II., III., V., VI. i VII., hist. I., II. i III., gosp. kl. II., tyg. godz. 27.
12. Raczyński Janusz, inż. Namiestnictwa, uczył matem. w kl. II. i III., rys. geom. w kl. II. i III., tyg. godz. 10.
13. Ks. Stolar, uczył rel. gr.-kat. w kl. II.—VII., tyg. godz. 12.
14. Stopka Andrzej, prof. gimn., uczył geografji w kl. I., pol. w kl. VII., gosp. kl. VII., tyg. godz. 6.
15. Szewczyk Piotr, z. naucz. I. gimn., uczył hist. w kl. IV., godz. tyg. 3.
16. Turosz Wojciech, prof. I. gimn., uczył fiz. w kl. IV., VI. i VII., gosp. kl. VI., tyg. godz. 10.

Skład grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego 1917/18.

1. Trojnar Józef, dyrektor.
2. Ks. Borodajkiewicz Tomasz, prof., uczył rel. gr.-kat. w kl. I.—VII., j. rusk. w kl. I.—VI., tyg. godz. 26.

*) Zakład był nieczynny w latach 1914/15, 1915/16 z powodu inwazji rosyjsk.

3. Ks. Gutwiński Kazimierz, prof. sem. męsk., uczył rel. rz.-kat. w kl. I.-VII., tyg. godz. 14.
4. Grzymalski Stanisław, z. naucz., uczył j. niem. w kl. I., j. pol. w kl. IV., j. franc. w kl. III.—VII., gosp. kl. III., tyg. godz. 25.
5. Hołubowicz Leopold, prof., uczył mat. w kl. V.—VII., fiz. w kl. VI. i VII., gosp. kl. VII., tyg. godz. 21.
6. Klimek Andrzej, prof., uczył hist. nat. w kl. I., II., V., VI. i VII., fizyki w kl. III. i IV., chem. w kl. IV., gosp. kl. IV., tyg. godz. 18.
7. Kraśn eński Franciszek, prof., uczył rys. odr. w kl. I.—VII., kal. w kl. I., tyg. godz. 24.
8. Marconi Andrzej, prof., uczył mat. w kl. II., III., IV., geom. wyk. w kl. II.-VII., chem. w kl. VI., gosp. w kl. II., tyg. godz. 26.
9. Puszczyński Edmund, z. naucz., uczył j. pol. w kl. I., II., III., V., VI. i VII., hist. w kl. I., II. i III., gosp. kl. V., tyg. godz. 27.
10. Safin Bolesław, egz. z. naucz., uczył geogr. w kl. I.-VI., mat. w kl. I., hist. w kl. IV.-VII., tyg. godz. 24.
11. Dr. Teuwin Jakób, prof., uczył j. niem. w kl. II.-VII., tyg. godz. 25.
12. Wechsler Gdalje, naucz. rel. mojż., uczył rel. mojż. w kl. I.-VII., t. g. 7.

Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1918/19.

1. Trojnar Józef, dyrektor.
2. Ks. Borodajkiewicz Tomasz, prof., uczył rel. gr.-kat. w kl. I.—VII., tyg. godz. 14.
3. Grzymalski Stanisław, z. naucz., uczył mat. I., j. pol. III. i IV., j. franc. III., IV., V., VI. i VII. gosp. kl. IV. t. g. 25.
4. Hołubowicz Leopold, prof., uczył fiz. III., VI., VII., mat. VI., VII., gosp. kl. VII., tyg. godz. 20.
5. Klimek Andrzej, prof., uczył hist. nat. I., II., V., VI., VII., fiz. IV., gosp. kl. II. tyg. godz. 12.
6. Kraśnieński Franciszek, prof., uczył rys. odr. I.-VII. kal. I. tyg. godz. 24.
7. Wołk-Łaniewski Antoni, prof., uczył chem. IV., V., VII. t. g. 7.
8. Marconi Andrzej, prof., uczył mat. III., IV., V., geom. III., IV., V., VI. VII. gosp. kl. V. tyg. godz. 23.
9. Mosler Józef, prof., uczył j. niem. I., II., VI. gosp. kl. I. t. g. 15.
10. Puszczyński Edmund, z. naucz., uczył j. pol. I., II., V., VI., VII. hist. I., II., III., gosp. kl. VI. tyg. godz. 24.
11. Safin Bolesław, egz. z. naucz., uczył geogr. I.-VI., mat. II., hist. V., VI., VII., rys. geom. II. tyg. godz. 24.
12. Dr. Taubeles Samuel, prof., uczył rel. mojż. I.—VII., t. g. 14.

13. Dr. Teuwin Jakób, prof., uczył j. niem. III., IV., V., VII., hist. IV. gosp. kl. III. tyg. godz. 18.
14. Ks. Urba Marjan, prof. I. gimn. uczył rel. rz.-kat. w kl. I.—VII. tyg. godz. 14.

Skład Grona nauczycielskiego z końcem roku szkolnego 1919/20.

A. Nauczyciele przedm. obowiązkowych.

1. Trojnar Józef, dyrektor.
2. Ks. Borodajkiewicz Tomasz, prof., uczył religji grecko-kat. w kl. I.—VII., tyg. godz. 12.
3. Górski Bronisław, z. naucz., uczył do $^{15}/_{4}$ rys. odr. w kl. I.—VII., kal. I., tyg. godz. 24.
4. Grzymalski Stanisław, z. naucz., uczył j. pol. w kl. III. i IV., j. franc. III., IV., V., VI. i VII., tyg. godz. 24.
5. Hirschberg Joachim, prof., uczył mat. w kl. V., VI. i VII., geom. wyk. IV., V., VI. i VII., gosp. kl. VI., tyg. godz. 23.
6. Husakowski Józef, prof., uczył od $^{20}/_{2}$ geogr. I., II., III., IV., V. i VI., hist. VI. i VII., fiz. III., kal. I., gosp. kl. I., t. g. 22.
7. Klimek Andrzej, prof., uczył mat. III., hist. nat. I., II., V., VI. i VII., fiz. IV., rys. geom. III., gosp. kl. III., tyg. godz. 17.
8. Mosler Józef, prof. uczył j. niem. I., II., III., IV. i VII., gosp. klasy II., tyg. godz. 17.
9. Puszczyński Edmund. egz. z. naucz., uczył j. pol. w kl. I., II.. V., VI. i VII, hist. II., III. i IV., gosp. kl. VII., t. g. 26.
10. Taubeles Samuel, dr. prof., uczył rel. mojż. I.—VII., t. g. 14.
11. Teuwin Jakób, dr. prof., uczył j. niem. V. i VI., mat. I. i II., rys. geom. II., hist. V., gosp. kl. V., tyg. godz. 17.
12. Ks. Tokarski Łucjan, dr. prof., uczył rel. rzym.-kat. w klasach I.—VII., tyg. godz. 14.
13. Wołk-Łaniewski Antoni, prof., uczyl chemji w kl. IV., V. i VI., mat. w kl. IV., gosp. kl. IV., tyg. godz. 12.

B. Nauczyciele pomocniczy.

1. Hołubowicz Leopold, kierownik sem. męskiego, uczył fizyki w kl. VI. i VII., tyg. godz. 8.
2. Szczepanik Władysław, z. naucz. I. gimn., uczył rysunków od $^{15}/_{4}$ w kl. IV., V., VI. i VII. zbiorowo, tyg. godz. 2.

Skład Grona nauczycielskiego przy końcu roku sprawozdawczego (1920/21).

A.

1. Trojnar Józef, dyrektor, uczył j. franc. w kl. IV., tyg. godz. 3.
2. Ks. Borodajkiewicz Tomasz, prof., uczył rel. gr.-kat. w kl. II., III., IV., V. i VII., fizyki w kl. II., j. rusk. w kl. I., II., III., IV. i nadobowiązkowo zbiorowo w kl. V.—VII., odprawiał tyg. jedną egzortę; tyg. godz. 24+2.
3. Hirschberg Joachim, prof., uczył mat. w kl. IV., V., VI. i VII., geom. wyk. w kl. IV., V., VI. i VII., opiekun kl. VII., pomoc. kancel. dyrektora; tyg. godz. 27+10.
4. Klimek Andrzej, prof., uczył hist. nat. w kl. I., II., III., V., VI. i VII., fiz. w kl. IV., chem. w kl. IV., V. i VI., opiekun kl. VI.; tyg. godz. 27+6.
5. Mosler Józef, prof., uczył j. niem. w kl. II., III., IV. i VI., mat. w kl. I., fiz. w kl. III., op. kl. III.; tyg. godz. 25+6.
6. Taubeles Samuel, dr. filoz., prof., uczył rel. mojż. w klasach I.—VII., j. franc. w kl. V., VI. i VII.; tyg. godz. 23.
7. Teuwin Jakób, dr. filoz., prof., uczył j. pol. w kl. III., j. niem. w kl. V. i VII., hist. w kl. II. i V., geogr. w kl. I., matem. w kl. II. i III., opiekun kl. V.; tyg. godz. 24+6.
8. Ks. Tokarski Łucjan, dr. teol., prof., uczył rel. rz.-kat. w kl. I.—VII., geogr. w kl. II. i III., odb. tyg. 2 egzorty, opiekun kl. II.; tyg. godz. 19+10.
9. Górski Bronisław, nauczyciel, uczył rysunków odr. w klasach I.—VII., kal. w kl. I., robót ręcznych w kl. I., II. i III., opiek. klasy I.; tyg. godz. 27+6.
10. Puszczyński Edmund, naucz. egz., uczył j. pol. w kl. I., II., IV., V., VI. i VII., hist. w kl. III. i IV., opiek. kl. IV., zawiadowca bibl. dla młodzieży; tyg godz. 28+8.

B.

1. Husakowski Józef, prof., na urlopie bezpłatnym dla pełnienia obowiązków kier. gimn. pryw. w Czortkowie.
2. Motylewski Zygmunt, dr. filoz., prof., na urlopie z powodu nieznalezienia mieszkania.
3. Zamorski Jan, prof., poseł na Sejm.
4. Feller Stanisław, naucz. gimnastyki, służy przy wojsku.

C.

1. Hołubowicz Leopold, prof., kierownik państw. sem. męskiego, uczył fizyki w kl, VI. i VII.; tyg. godz. 8.

2. Safin Bolesław, prof. etatowy gimn. I., uczył geogr. w kl. IV., V. i VI., hist. w kl. VI. i VII.; tyg. godz. 10.
3. Koreniuk Józef, nauczyciel etatowy sem. męskiego, uczył śpiewu w kl. I., II. i III., nadob. zbiorowo w kl, IV.—VII.; tyg. godz. 7.

II. Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem w ciągu roku sprawozdawczego.

a) Ubyli z grona:

Stanisław Grzymalski, naucz., przeniesiony w tym samym charakterze do II. szkoły realnej we Lwowie rozp. z $^{7}/_{10}$ 1920 L. 13494/IV.

Antoni Wołk-Łaniewski, prof., przydzielony do II. szkoły realnej we Lwowie rozporz. z $^{25}/_{8}$ 1920 L. 8720/IV, mianowany następnie stałym nauczycielem w gimn. w Bydgoszczy, rozporz. z $^{24}/_{1}$ 1921 L. 1325/IV.

Przybyli do grona:

Bronisław Górski, absolwent akad. sztuk pięknych, mianowany nauczycielem w tut. zakładzie rozp. z $^{12}/_{10}$ 1920 L. 19316/IV.

Dr. Zygmunt Motylewski, prof. II. szkoły realnej we Lwowie, przeniesiony w tym samym charakterze do tut. zakładu rozp. z $^{25}/_{10}$ 1920 L. 19483/IV.

b)

Józef Husakowski, prof., otrzymał bezpłatny urlop na rok szkolny 1920/21 dla pełnienia obowiązków kierownika pryw. gimn. ukraińskiego w Czortkowie rozp. z $^{14}/_{7}$ 1920 L. 12030/IV.

Dr. Zygmunt Motylewski, prof., otrzymał płatny urlop do końca roku szkolnego 1920/21 z powodu niemożności znalezienia mieszkania rozp. z $^{6}/_{5}$ 1921 L. 4846/IV.

III. Pomieszczenie zakładu i służba z końcem roku sprawozdawczego.

Zakład mieści się jako sublokator państwowego seminarjum męskiego w gmachu T. S. L. Gmach własny jest od wybuchu wojny zajęty przez rozmaite szpitale. Pomieszczenie obecne jest zupełnie nieodpowiednie, brak gabinetów, laboratorjum, sali gimnastycznej i boiska. Niema również mieszkania dla dyrektora i sług szkolnych.

Sługa stały: Antoni Jagoda, piąty stopień płacy.

Słudzy niestali: Stanisław Bejczuk, trzeci stopień płacy.
Jan Zazula, „ „ „

IV. Nauka.

Z powodu inwazji bolszewickiej rozpoczęła się nauka w tym roku dopiero 3. listopada. Chwilowe zajęcie budynku przez wojsko spowodowało również przerwę, która trwała od $^{23}/_{11}$—$^{1}/_{12}$ 1920. Rok szkolny zakończono 28 czerwca.

Pomoce naukowe.

W zakładzie niema żadnego gabinetu, pracowni i laboratorjum. Bibljoteka dla młodzieży jest bardzo szczupłą, ponieważ prawie wszystkie książki zostały przez rozmaite inwazje poniszczone. Ilość tomów wynosi obecnie 400.

Z przedmiotów nadobowiązkowych uczono w zakładzie j. ruskiego w kl. IV. 2 godz. tyg. i zbiorowo w kl. V.—VII. również 2 godziny.

Od 1. marca udzielano również nauki śpiewu zbiorowo w kl. IV.—VII. 2 godziny tygodniowo.

Zakład jest w stadjum przekształcania się na **gimnazjum matematyczno-przyrodnicze.**

V. WYCHOWANIE.

1. Uwagi ogólne.

Wychowanie uczniów odbywało się przedewszystkiem bezpośrednio przez ciągłe czuwanie nad wychowankiem i ustawiczne stykanie się z nim nie tylko w szkole na lekcjach i w czasie pauz lecz także i poza szkołą na bliższych lub dalszych wycieczkach, na stancjach, w internatach a nawet w domu rodzicielskim. Kontrolując absencje i spóźnienia, uczęszczanie na egzorty i nabożeństwa, śledząc zachowanie się uczniów w czasie pauz między lekcjami szkolnemi, odczytując wyniki pracy i postępy w nauce tudzież cenzury z zachowania się po każdej konferencji okresowej, miał wychowawca wiele sposobności do udzielania każdemu uczniowi z osobna pochwały lub napomnienia i do przedstawienia mu, co go czeka w późniejszem życiu, jeżeli się nie poprawi, a co zgotuje sobie, swej rodzinie i ojczyźnie wówczas, gdy według rad i wskazówek wychowawcy będzie postępował teraz i później w życiu.

W ciągu całego roku szkolnego odbywały się każdej niedzieli od godz. 11—12 konferencje z rodzicami. Tu mieli rodzice i opiekunowie wiele sposobności do zetknięcia się z wychowawcami i wszystkimi innymi nauczycielami, aby pomówić o zachowaniu się i postępach swego wychowanka i zastanowić się nad

środkami, jakichby użyć należało, aby ucznia sprowadzić na drogę poprawy, jeżeliby tego zachodziła potrzeba, a co przedsięwziąć, aby dobrego ucznia ustrzec przed złemi wpływami, jeżeliby mu jakie zagrażały.

Z przykrością jednak Dyrekcja stwierdza, że na te konferencje mimo trzykrotnych przypominań w ciągu roku i mimo ogłoszenia, przybitego na korytarzu szkolnym, rodzice i opiekunowie w roku bieżącym bardzo nielicznie się jawili, choć zawsze wszyscy nauczyciele punktualnie na te konferencje przybywali. Co było powodem? Zdaje się, że ogólna apatja do życia, która całe społeczeństwo wskutek długoletniej niedoli, spowodowanej wypadkami wojennemi i wskutek nader ciężkich warunków życia ogarnęła i na polu wychowania dzieci się ujawniła. Rodzice, znękani niedolą i trudnościami aprowizacyjnemi, uważają widocznie, że już bardzo wiele zdziałali, gdy wystarali się dla swych dzieci o pożywienie, odzież i książki; na badanie ich postępów w nauce, na śledzenie ich charakteru, na obmyślanie wspólnie z wychowawcami środków takich, by swemi dziećmi jak najlepiej pokierować, na odbywanie w tym celu częstych konferencyj z nauczycielami zabrakło rodzicom już nie tylko czasu, lecz może i ochoty, a nawet siły. Spodziewać się należy, że gdy nadejdą normalniejsze stosunki, gdy wolny handel zostanie przywrócony, gdy będzie można nabywać artykuły pierwszej potrzeby bez trudności w każdym sklepie, gdy już doszczętnie znikną osławione aprowizacje, które nikogo nie aprowizują i pozostaną już tylko jako przykre wspomnienie, wtedy i rodzice prawdopodobnie się ockną, nabiorą więcej ochoty do życia i zaczną się wtedy więcej interesować wychowaniem swych dzieci.

2. Wycieczki naukowe i zabawowe.

Każdy z wychowawców starał się w porze letniej w interesie wychowania odbyć wspólnie ze swoją klasą jak najwięcej wycieczek, zdając sobie z tego dobrze sprawę, że taka wycieczka w bliższe lub dalsze okolice miasta przyczynia się nie tylko do zdrowia fizycznego, lecz także duchowego, dając wychowawcy wiele sposobności do innych spostrzeżeń na punkcie zachowania się ucznia, który zazwyczaj na wolnem powietrzu zwykł swobodniej się poruszać i dawać nieraz folgę swej naturze. Takich jużto naukowych wycieczek, już też zabawowych odbyli wychowawcy w lecie roku bieżącego: w I klasie 4, w II kl. 10, w III kl. 7, w IV kl. 3, w V kl. 5, w VI kl. 6, w VII kl. 2, nie licząc lekcyj praktycznych, odbywanych w ogrodzie miejskim (botanika, rysunki odr.) i w różnych punktach nad Seretem (geografja, mineralogja, geometrja).

3. Gminy szkolne.

Bardzo pomocnemi środkami, służącemi do wychowania młodzieży, były gminy szkolne. Gminy szkolne mają z tego względu ogromne znaczenie, ponieważ zaprawiają ucznia do życia społecznego już bardzo wcześnie, a wybory, odbywające się pod kierunkiem i w obecności wychowawcy, dają nam piękny i idealny obrazek życia społecznego bezpartyjnego, kiedy to wartość człowieka mierzy się nie miarą przynależności partyjnej czy klubowej, lecz tylko wartości moralnej, zdolności i pracowitości. Gdyby taki ideał można było przeszczepić w życie państwowe i takie wybory pod tym kątem widzenia przeprowadzić do Sejmu państwowego! Ile czasu oszczędziłoby się, traconego bezpowrotnie na waśnie i spory partyjne, któryby można było obrócić na pracę twórczą i pożyteczną dla ojczyzny i całej ludzkości, ileż znakomitych dzieł możnaby w krótkim czasie stworzyć sine ira et studio przez sejm i t. p. zgromadzenia i instytucje, gdyby znikły wszystkie partje i kluby, a została tylko jedna jedyna partja, t. j. polska. Dyrekcja stwierdza z całą sumiennością, że tworzenie po klasach gmin szkolnych wpływa bardzo umoralniająco na uczniów. Klasy, w których były gminy, zachowywały się znacznie lepiej od tych klas, w których takich gmin nie było. Takie gminy istniały w r. b. w kl. III i V i klasy te rzeczywiście najlepiej się zachowywały i najbardziej zadowalniające postępy w nauce czyniły.

4. Bibljoteczki klasowe.

Z powodu kilkakrotnych inwazyj wojsk nieprzyjacielskich i zajęcia budynku szkolnego od r. 1914 aż do dnia dzisiejszego, Bibljoteka uczniów uległa prawie całkowitemu zniszczeniu, a nawet reszta książek, jeszcze cudem ocalała, nie mogła być przeniesiona z właściwego budynku szkoły realnej przy ulicy Kopernika do budynku, w którym odbywała się nauka, ponieważ w budynku szkoły realnej był szpital epidemiczny, a w budynku Seminarjum nie było miejsca na pomieszczenie. W bieżącym roku szkolnym nie zakupiono nowych dzieł z powodu strasznej jeszcze drożyzny książek szkolnych i niepewnych stosunków politycznych. Ze szczupłej liczby książek, umieszczonych w dwu szafach w sali konferencyjnej, które jeszcze ocalały, korzystali uczniowie klasy IV — VII, a mianowicie: w klasie IV 28 uczniów wypożyczyło 94 dzieł, w kl. V 10 uczniów 26 dzieł, w kl. VI 8 uczniów 19 dzieł, w kl. VII 26 uczniów 217 dzieł.

Aby zastąpić brak bibljoteki, założył wychowawca klasy III bibljoteczkę klasową, pozostającą pod opieką zarządu gminy klasowej, a z której to bibljoteki korzystali także uczniowie klasy I

i II. Bibljoteczka ta liczy 185 tomów, powstała z darów uczniów i nauczycieli, a wreszcie z opłat miesięcznych uczniów klasy III i niektórych uczniów klasy I (6) i klasy II (11). Miesięcznie zakupywano 14 i więcej odpowiednich książek.

5. Skaut.

Bardzo ważnym czynnikiem wychowania była instytucja skautingu, pozostająca pod kierunkiem tut. Tow. Sokół, którego prezes p. Walentowski i nauczyciel gimnastyki p. Juzwa nie szczędzili trudów i największych wysiłków w tym kierunku, aby drużyny skautowe postawić na takiej wyżynie doskonałości moralnej, by z nich można było brać wzory najlepszych obywateli Rzeczypospolitej, rycerzy bez skazy, przed którymi, jak przed pasowanymi rycerzami w wiekach średnich o złotych ostrogach i pasie rycerskim, musiałaby wszelka hołota ludzka ustępować na bok ze strachem. To, że skauting prowadzi Sokół, ma tę dobrą stronę, iż uczniowie widzą, że poza gronem nauczycielskiem są jeszcze inni ludzie na świecie, którzy od nich żądają moralnego i cnotliwego życia, aby cnota wszelka nie musiała się kryć wstydliwie poza mury szkolne, by jej zbrodniarze i różni paskarze nie wyśmiewali. Młodzież tutejsza należała do wszystkich drużyn, utworzonych przy Sokole, t. j. do drużyny im. Kościuszki, Piłsudskiego i Iwaszkiewicza. I tak należało do skautu z klasy I ucz. 5, z klasy II ucz. 6, z klasy III ucz. 9, z klasy IV ucz. 2, z klasy V ucz. 3, z klasy VII ucz. 2. Uczniowie ci byli faktycznie uczniami wzorowymi, choć nie brak było tu i ówdzie prób ze strony młodzieży zdemoralizowanej i przedwcześnie przeżytej, aby cnoty skautów ośmieszać, chociaż tego urzędownie Dyrekcja nie stwierdziła i do brania w obronę skautów nie była zmuszona. Pokazuje się i tutaj, że wszelkie zdrowe i pożyteczne ziarna musi się brać w obronę przed chwastem, który je pragnie przygłuszać jako plon szatański, który wszędzie, gdzie się pielęgnuje dzieło zbożne, wciska się przemocą.

6. Bursa.

Z sześciu internatów istniejących przed wojną, udało się po wielkich trudach i zabiegach uwolnić z paszczy molocha wojny jedną jedyną bursę T. S. L., która w bieżącym roku szkolnym została otwarta. W bursie tej znalazło pomieszczenie kilkudziesięciu uczniów, lecz bursa ta z powodu braku środków i artykułów pierwszej potrzeby pracowała i fungowała z wielkim trudem i nie mogła odpowiedzieć wymogom nowożytnego wychowania. Pokazało się też, że część młodzieży, która wróciła z wojska i która przyczyniała się do „Cudu Wisły", zawiodła nadzieje

w niej pokładane co do moralnego prowadzenia się. Widocznie wojna i służba wojskowa potrafi tylko niszczyć i demoralizować, nigdy zaś, nawet w świętej sprawie obrony Ojczyzny, uszlachetniać i do cnotliwego życia prowadzić, jak ogień nie może ziębić, a woda osuszać.

W bursie T. S. L. znalazło schronienie i opiekę kilku uczniów zakładu, a mianowicie: Z I kl. 2, z II kl. 3, z III kl. 1, z IV kl. 2, z V kl. 1, z VI kl. 1 z VII kl. 2, razem 12 uczniów. Większa część uczniów mieszkała w domach rodzicielskich; tych było prawie 90%, a tylko bardzo mało mieszkało na tz. stancjach z powodu braku mieszkań i trudności w aprowizacji. Z tego też powodu dopływ młodzieży ze wsi bardzo się zmniejszył, gdyż ludność, mieszkająca po zniszczeniu domów w norach ziemnych, nie może myśleć nawet o posyłaniu swych dzieci na edukację do miasta, gdzie w dodatku za żadną cenę nie można znaleźć pomieszczenia, gdyż i miasto do połowy spalone, a w pozostałych jeszcze domach są kwatery zarekwirowane na pomieszkania dla instytucyj i osób wojskowych.

Oprócz wymienionych instytucyj wychowawczych istniały jeszcze w pojedynczych klasach kółka samokształcenia, sportowe i t. p., a na ich czoło wybiła się uczelnia klasy VII, umieszczona w osobnym pokoiku, w którym uczniowie tej klasy w godzinach popołudniowych się schodzili i nawzajem sobie pomagali w przerabianiu przedmiotów szkolnych. Skutek tej uczelni był nadspodziewany. Mimo, że wielu uczniów, którzy dosyć późno wrócili z wojska, było bardzo zaniedbanych w nauce, a było takich aż 14 w tej klasie, to jednak przy pomocy tej uczelni, do której często, zwłaszcza w porze zimowej, zaglądali nauczyciele i odbywali z uczniami bezinteresowne korepetycje, odczyty i pogadanki naukowe, doprowadzono do tego, że wszyscy uczniowie tej klasy ukończyli klasę z wynikiem pomyślnym, a mianowicie: z postępem celującym 5, dobrym 16, dostatecznym 8, niedostatecznym 0 i jest nadzieja, że wszyscy otrzymają patent dojrzałości, a dobry duch, który w tej klasie panował, będzie tym młodzieńcom towarzyszył przez całe życie na chwałę Boga i pożytek ojczyzny, a szczęście ich własne.

VI. Statystyka uczniów z końcem roku sprawozdawczego.

	W KLASIE							Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
1. Liczba uczniów.								
Wpisanych na rok sprawozdawczy . . .	32^{14}	43^{10}	29^{14}	28^{13}	25^{1}	12^{1}	29^{4}	198^{57}
Ubyło w ciągu roku sprawozdawczego . .	2^{2}	3	2	2	2	1	—	12^{2}
Pozostało z końcem roku sprawozdawczego . .	30^{12}	40^{10}	27^{14}	26^{13}	23^{1}	11^{1}	29^{4}	186^{55}
2. Religja.								
Katol. obrz. łacińskiego	16	24^{2}	10^{3}	11^{7}	13^{1}	4	16^{3}	94^{16}
„ „ greckiego	0^{1}	2	2	4	3	0^{1}	4	15^{2}
„ „ ormiańskiego	—	—	—	—	—	—	1	1
Ewangelicka	—	—	—	—	—	—	—	—
Ewangelicka (helw.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Mojżeszowa	14^{11}	14^{8}	15^{11}	11^{6}	7	7	8^{1}	76^{37}
Inne	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	30^{12}	40^{10}	27^{14}	26^{13}	23^{1}	11^{1}	29^{4}	186^{55}
3. Narodowość.								
Polska	30^{11}	38^{10}	25^{14}	22^{13}	20^{1}	11	25^{4}	171^{53}
Ruska	0^{1}	2	2	4	3	0^{1}	4	15^{2}
Niemiecka	—	—	—	—	—	—	—	—
Inne	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	30^{12}	40^{10}	27^{14}	26^{13}	23^{1}	11^{1}	29^{4}	186^{55}
4. Wynik klasyfikacji.								
Z końcem roku sprawozdawczego chlubnie uzdolnieni .	4	4^{2}	6^{1}	3	3	1	5	26^{3}
Uzdolnieni	20^{6}	25^{4}	16	16	15	10	24^{3}	126^{13}
Na ogół uzdolnieni	—	—	—	—	—	—	—	—
Przeznaczeni do egzaminu poprawczego lub uzupełniającego	4	6^{3}	5^{2}	4^{2}	5	—	—	24^{7}
Nieuzdolnieni	2	5	—	3^{1}	—	—	—	10^{1}
Nieklasyfikowani	0^{6}	0^{1}	0^{11}	0^{10}	0^{1}	0^{1}	0^{1}	0^{31}
Razem . .	30^{12}	40^{10}	27^{14}	26^{13}	23^{1}	11^{1}	29^{4}	186^{55}

	W KLASIE							Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	
5. Miejsce zamieszkania rodziców.								
W siedzibie zakładu	24^{7}	33^{8}	23^{9}	22^{11}	15	8	19^{2}	144^{37}
W powiecie, w którym jest zakład . . .	3^{4}	4^{2}	1^{4}	3^{2}	3	2	4^{1}	20^{13}
W innych powiatach Polski . . .	3^{1}	3	3^{1}	1	5^{1}	1^{1}	6^{1}	22^{5}
Za granicą	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	30^{12}	40^{10}	27^{14}	26^{13}	23^{1}	11^{1}	29^{4}	186^{55}
6. Zatrudnienie rodziców.								
Rolnicy ziemianie [właściciele i dzierżawcy większych obszarów]	—	1	1	—	1	—	2^{1}	5^{1}
Rolnicy włościanie [właściciele mniejszych obszarów] .	—	2^{1}	1^{1}	1^{1}	1	0^{1}	4	9^{4}
Samoistni przemysłowcy	—	1^{1}	—	—	—	—	—	1^{1}
„ rzemieślnicy	5	10	4^{4}	6^{1}	3	—	3	31^{5}
„ kupcy	6^{10}	9^{6}	6^{4}	6^{7}	4	6	4	41^{27}
Pracownicy rolni	2	1	2^{2}	1^{1}	1	—	1^{1}	8^{4}
„ przemysłowi i rękodziel. . . .	2^{1}	1^{1}	3^{1}	0^{1}	—	—	1	7^{4}
„ handlowi	2	—	—	2	—	—	—	4
Wolne zawody umysłowe [duchowni, lekarze, adwokaci itp.]	3^{1}	—	—	1^{1}	1	—	1	6^{2}
Wojskowi czynni	2	2	—	1	1^{1}	—	1	7^{1}
Urzędnicy państwowi, samorz. i prywatni } . .	8	12^{1}	8^{1}	6^{1}	8	4	11^{2}	57^{5}
niżsi funkcjonarjusze państwowi i prywatni } . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Emeryci	—	—	2^{1}	1	—	1	1	5^{1}
Kapitaliści	—	—	—	—	—	—	—	—
Właściciele realności miejskich . . .	—	1	—	—	1	—	—	2
Inne zawody	—	—	—	1	2	—	—	3
Razem . .	30^{12}	40^{10}	27^{14}	26^{13}	23^{1}	11^{1}	29^{4}	186^{55}

VII. Statystyka egzaminów dojrzałości odbytych w roku sprawozdawczym.

NAZWISKO I IMIĘ	Data i miejsce urodzenia	Religja	Data zdania egzaminu
Dyhdalewicz Antoni	16. IV. 1902 Buczacz	gr. kat.	30. XI. 1920
Friedman Nachman	18. I. 1900 Tarnopol	mojż.	30. XI. 1920
Kubal Michał Stanisław* (ekst.)	12. VIII. 1899 Tarnopol	rz. k.	30. XI. 1920
Bieszczanin Karol August* (ekst.)	22. VIII. 1895 Tarnopol	"	14. II. 1921
Sztykgold Benjamin* (ekst.)	21. V. 1897 Zgierz	mojż.	1. II. 1921
Lehman Henryk Piotr Józef*	12. XII. 1902 Wola ad Chołojów	rz. k.	27. V. 1921
Konarski Roman* (ekst.)	10. II. 1901 Jezierna	"	27. V. 1921
Brill Ludwik*	29. III. 1903 Lwów	mojż.	2. VII. 1921
Buryj Dymitr	20. X. 1896 Kobyłowłoki	gr. kat.	" "
Czubatyj Jan	10. II. 1900 Tarnopol	"	" "
Degen Izydor	25. IX. 1900 Tarnopol	mojż.	" "
Dudar Stefan	9. VII. 1897 Borki Wielkie	rz. kat.	" "
Kahane Szymon	27. II. 1903 Tarnopol	mojż.	" "
Kiszelka Zygmunt Ludwik Aleks.*	19. II. 1901 Sądowa Wisznia	rz. kat.	" "
Königsberg Michał Jakób	25. VIII. 1900 Tarnopol	mojż.	4. VII. 1921
Kopczyński Stanisław Gracjan*	18. XII. 1903 Grzymałów	rz. kat.	2. VII. 1921
Krzyżanowski Włodzimierz	28. III. 1900 Tarnopol	gr. kat.	4. VII. 1921
Kubal Adam Stefan	15. XII. 1901 Gaje Wielkie	rz. kat.	" "
Kuzian Bolesław Jan*	20. VI. 1903 Korszyłówka	"	2. VII. 1921
Leifer Adolf	26. XII. 1900 Berezowica W.	mojż.	4. VII. 1921

NAZWISKO I IMIĘ	Data i miejsce urodzenia	Religja	Data zdania egzaminu
Olejnik Józef Włodzimierz	6. II. 1898 Lipowce	rz. kat.	4. VII. 1921
Olejnik Tadeusz	5. IX. 1901 Lipowce	„	„ „
Schächter Salomon	17. II. 1902 Tarnopol	mojż.	„ „
Schmidt Jan Marja*	21. X. 1903 Tarnopol	rz. kat.	2. VII. 1921
Sikora Stefan	7. I. 1901 Kopyczyńce	gr. kat.	4. VII. 1921
Skerl Karol Józef*	18. XII. 1902 Wygnanka	rz. kat.	2. VII. 1921
Skowroński Bronisław Jan*	1. IX. 1902 Kozowa	„	„ „
Sternschuss Eugenjusz	5. VII. 1902 Tarnopol	mojż.	5. VII. 1921
Sywula Stanisław Włodzimierz*	1. I. 1902 Rosochowaciec	rz. kat.	6. VII. 1921
Thienel Stanisław Marjan*	2. VIII. 1902 Tarnopol	„	„ „
Thienel Zenon	25. V. 1904 Tarnopol	„	5. VII. 1921
Tworowski Karol Stanisław Rudolf*	16. II. 1902 Tarnopol	„	2. VII. 1921
Wyka Józef Piotr Gabrjel*	21. III. 1902 Tarnopol	„	„ „
Zachariasiewicz Franciszek Oswald*	29. XII. 1902 Skole	„	„ „
Joch Rudolf Ferdynand*	26. II. 1901 Tarnopol	„	5. VII. 1921
Treister Artur	22. III. 1902 Chodaczków Mały	mojż.	„ „
Köppel Adolf (eks.)	16. IX. 1902 Tarnopol	„	„ „
Szreter Aleksander* (eks.)	22. IX. 1899 Łódź	„	6. VII. 1921
Tkaczuk Józef (ekst.)	25. IV. 1901 Zagrobela	rz. kat.	„ „
Zalewski Felicjan Leon (ekst.)	9. I. 1896 Rohatyn	„	„ „

Reprobowano 4 kandydatów, z tych jednego eksternistę w terminie jesiennym na rok, a 2 uczniów publicz. i jednego eksternistę w terminie letnim na sześć miesięcy.

TEMATY

pisemnego egzaminu dojrzałości w terminie letnim.

ODDZIAŁ A.

a) Z języka polskiego do wyboru:

1. Charakterystyczne znamiona poezji polskiej od r. 1831 do r. 1848.

2. Jakie zasługi położyła Polska w obronie chrześcijaństwa i cywilizacji?

3. Wpływ człowieka na świat roślinny i zwierzęcy.

b) Z języka niemieckiego: Przełożyć z języka polskiego na niemiecki: Miłość ziemi rodzinnej.

c) Z języka francuskiego: Przełożyć z języka francuskiego na język polski ustęp 74 od początku do wyrazów „Mes se fondent par gradations insensible de maniére à former un tout complet“.

d) Z geometrji wykreślnej:

1. Wykreślić rzuty pięcioboku umiarowego, leżąceeo na danej dowolnej płaszczyźnie, jeżeli dany jest jeden wierzchołek i środek koła opisanego.

2. Wyznaczyć cienie własne i rzucone czaszy półkulistej, spoczywającej na płaszcz. poziomej rzutów, o grubości $g = 1$ i promieniu półkuli zewnętrznej $r_1 = 4$. Rzuty promienia światła są nachylone do osi rzutów pod kątem 45^0.

3. Elipsoidę obrotową o środku M (3, 3, 2) i półosiach 2 i 3, przeciąć płaszczyzną alfa (10, 8, 7) i podać rzeczywistą wielkość przekroju.

ODDZIAŁ B.

a) Z języka polskiego do wyboru:

1. Na jakich pierwiastkach rozwinęła się i rozkwitła literatura okresu mickiewiczowskiego?

2. Najważniejsze chwile dziejowe rozwoju państwa polskiego za Piastów.

3. Środki komunikacyjne dawniej a dzisiaj.

b) **Z języka niemieckiego:** Przełożyć z języka polskiego na niemiecki „Dobry syn“ aż do wyrazów „....i ścisłem wypełnieniem jej woli“.

c) **Z języka francuskiego:** Przełożyć z języka francuskiego na język polski: ustęp 75 od początku do wyrazów: „....cher les Parisiens des Paris?“

d) **Z geometrji wykreślnej:**

1. Mając dane cztery punkty, nie leżące na jednej płaszczyźnie, z których trzy są wierzchołkami trójkąta równoległego do płaszczyzny poziomej rzutów, wykreślić rzuty kuli, przechodzącej przez te cztery punkty.

2. Wykreślić przekrój eliptyczny stożka prostego kołowego i podać siatkę tej bryły z odkształconą przekroju.

3. Znaleść cień własny i rzucony ośmiościanu, jakoteż cień prostej, która w części cień na ośmiościan rzuca.

VIII. Wykaz uczniów i uczenic w roku sprawozdawczym.

Uczniowie oznaczeni gwiazdką służyli w roku 1920 przy wojsku polskiem.

Kl. I. (46).

a) Balicki Ryszard
Bandler Maks
Czaczkes Szymon
Czarniecki Kazimierz
Czopowicz Adolf
Dumanowski Karol
Friedfeld Mechel
Gączowski Bolesław
Grabowski Jerzy
Greiner Henryk
Herwy Zdzisław
Herzog Adolf
Kahane Anatol
Katzówna Golde (pryw.)
Koczarski Zbigniew
Kritz Juda
Kurzbauer Alfred
Łucyk Zenobiusz (pryw.)
Markusówna Hudes (pryw.)
Milgromówna Anna (pryw.)
Muzyka Józef
Pepis Józef
Pfefferówna Rozalja (pryw.)
Pudles Izak
Romański Leszek
Schapira Marek
Schmidt Stanisław
Silbermanówna Stefanja (pryw.)
Weiss Józef
Żerebecki Kazimierz

b) Engel Abraham (pryw.)
Horowitz Izrael (pryw.)
Łossowski Władysław (pryw. wyst. 15 XI. 1920)
Marmor Dawid (pryw. wyst. 3 III. 1921)
Oczeret Sender (wyst. 14 III. 1921)
Pfeffer Artur (pryw.)
Polisiuk Mojżesz (pryw.)
Walter Władysław (wyst. 22 XII. 1920)
Wassermann Wilhelm (pryw.)
Willner Mordko (pryw.)

c) Fall Leopold (geografja)
Margulies Leon (geografja)
Steinberg Mojżesz (hist natur.)
Szafranik Rubin (hist. natur.)

d) Grünfeld Hermann
Kozłowski Józef

Kl. II. (53).

a) Bartfeld Israel (pryw.)
Bieler Jakób
Czarniecki Stefan
Czubaty Stefan
Dobrzański Aleksander
Domaradzki Adam
Emroch Maurycy
Fuchsówna Feige (pryw.)
Furdyna Eugenjusz
Heumann Jonasz
Horowitz Józef (pryw.)
Jaremski Stanisław
Katrycz Mieczysław
Kosser Salo
Kulleschitz Fryderyk
Legaszewski Czesław
Łuczyński Stanisław
Margulies Izydor
Maziej Władysław
Ogiński Franciszek
Repelowski Stanisław
Rosenfeld Emanuel
Schapira Gedale
Schwarz Józef
Seife Arnold
Silbermann Greta (pryw.)
Skerl Zygmunt
Słobodzianówna Marja (pryw.)
Starak Bohdan
Steinhäusel Henryk
Stöckel Józef
Strobel Hipolit
Szczygieł Bolesław
Weinsteinówna Judes (pryw.)
Wohner Romuald

b) Fränkel Adolf (wyst. 15/1 1921)
Goldenberg Bernard (wyst. 15/5 1921)
Hnat Bronisław (wyst. 15/11 1920)
Sambor Stefan (pryw.)

c) Bitka Franciszek (pol.)
Ciszkowicz Bronisław (mat.)
Juffe Mozes (nat.)

Kaminker Natan (pol.)
Martini Mieczysław (fiz.)
Ochs Aleksander (pol.) (pryw.)
Ochs Wolf (pol. (pryw.)
Slagor Edward (hist.)
Terkel Marjan (geogr.) (pryw.)

d) Kaminker Dawid
Krzyszkowski Bolesław
Raba Mieczysław
Scharff Abraham
Wolański Henryk

Kl. III. (43).

a) Amarant Artur
Augenblick Samuel
Blemer Maks
Cyzes Józef
Fiul Mojżesz .
Graniak Marjan *
Grün Izrael
Grünberg Paweł
Haken Aron
Jampoler Herman
Jampoler Marek
Kahanówna Anna (pryw.)
Kowalski Michał
Lasocki Aleksander
Lichnowski Michał
Merlin Zacharjasz
Mokanek Adolf
Peimel Tadeusz *
Pfisterer Juljusz
Pius Kazimierz *
Tarkowski Stanisław
Thau Marek
Vogelmann Chune
Weinstein Dawid

b) Kleinówna Sala (pryw.)
Klimpel Andrzej „
Koppel Psachje „
Künstler Marek „
Łaniewski Jerzy (wyst. 15/11 1920)
Messinżanka Eliza . . (pryw.)
Nagler Mechel . . „
Raubvogel Maks . . „
Schächter Abraham . . „
Śniadowski Roman . . „
Werber Ludwik . . „
Wolański Eugenjusz . „
Żaki Adam (wyst. 15/11 1920)

c) Fromm Jakób (pryw.) (fizyka)
Katz Wolf . . (j. polski)
Kowal Władysław . „
Kuźmowicz Teofil . „
Lauer Ludwik (pryw.) (matem.)
Sochacki Tadeusz * (matem.)

Kl. IV. (41).

a) Barg Klemens
Bojczyk Teofil
Dębicki Orest
Dimant Zygmunt
Fall Marjan
Fliss Edward
Ginsberg Dawid
Hayder Romuald
Ilczyszyn Kazimierz
Jejcies Salomon
Margulies Leopold
Mayer Zdzisław
Milgrom Munio
Nosyk Włodzimierz
Schwarz Herman
Słobodzian Stefan
Słowiński Kazimierz
Sommerfleck Fryderyk
Teitelbaum Schaje

b) Biały Stanisław (pryw.)
Freund Lazar (pryw.)
Glücksmann Saul (wyst. 15/11 1920)
Hirschhorn Jeremjasz (pryw.)
Hofrichter Izaak (wyst. 27/4 1921)
Kahane Emil (pryw.)
Mihilewicz Ignacy * (pryw.)
Misiak Władysław * (pryw.)
Molikowski Teofil * (pryw.)
Niżnik Jan (pryw.)
Taub Maks (pryw.)
Türkel Maks [pryw.]

c] Hellreich Mojżesz (jęz. francuski)
Horodecki Władysław (pryw.) (jęz. francuski)
Serwatka Michał
Schönfeld Józef (pryw.)
Wisznitzer Mojżesz (j. francuski)
Wunderlich Juljusz (fizyka)

d] Finkel Feibisch [pryw.]
Kelar Stanisław
Königsmann Stanisław
Posóchowski Franciszek *

Klasa V. (26).

a) Altmann Jakób
Brygidyr Michał
Chmielik Wincenty *
Hahn Berisch
Herman Adam *
Kiszelka Stanisław
Kopacz Mikołaj
Kostecki Józef
Kullanda Henryk
Kuzian Franciszek
Lewinter Mates
Mähler Mauryey
Mikołaszek Wacław
Repelowski Franciszek *
Sochacki Stefan
Szczygieł Kazimierz *
Szostakowski Emil
Wojakiewicz Michał

b] Gąsiorowski Adolf * [pryw.]
Jakubowski Wiktor * [umarł 10/6 1921]
Slęk Mieczysław [wyst. 1/11 1920]

c] Altmann Abraham [franc.]
Pajkusz Bohdan [franc.]
Groszek Jan *
Horodyski Józef * [franc.]
Mehler Leon [pol.]

Kl. VI. (13).

a] Domaradzki Kazimierz *
Feiner Edward *
Flaschner Michał
Jakubowski Tadeusz *
Margulies Oskar
Nussbaum Bernhard
Rapaport Karol
Scholz Tadeusz
Thau Hersch
Terkel Marjan
Waroch Jakób

b] Ligęza Władysław *[wyst. 14/2 1921]
Romiłowicz Teofan [pryw.]

Kl. VII. (33).

a] **Brill Ludwik** *
Buryj Dymitr
Czubatyj Jan
Degen Izydor
Dudar Stefan
Joch Rudolf * [pryw.]
Kahane Szymon
Kiszelka Zygmunt *
Kokoszyński Karol *
Königsberg Michał
Kopczyński Stanisław *
Krzyżanowski Włodzimierz
Kubal Adam
Kuzian Bolesław *
Leifer Adolf
Marmorek Jüdel
Olejnik Józef
Olejnik Tadeusz
Rywak Jan (pryw.)
Schachter Salomon
Schmidt Jan *
Sikora Stefan
Skerl Karol *
Skowroński Bronisław *
Sternschuss Eugenjusz
Sywula Stanisław *
Thienel Stanisław *
Thienel Zenon
Treister Artur [pryw.]
Tworowski Karol *
Wyka Józef *
Zachariasiewicz Franciszek *

b) Czysz Wiktor * [pryw.]

IX. Informacje na rok szkolny 1921/22.

Egzamina poprawcze i uzupełniające oraz dodatkowe egzamina wstępne do wszystkich klas (te ostatnie tylko w nadzwyczajnych wypadkach, n. p. choroby i t. p.) odbędą się 30 i 31 sierpnia w godzinach od 8—12 i 3—6.

Dnia 1 września o godzinie 3/4 8 zbiorą się uczniowie wyznań chrześcijańskich w budynku szkolnym, skąd udadzą się do kościoła i cerkwi na nabożeństwo z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Normalna nauka rozpocznie się 2 września o godzinie 8.

W roku szkolnym 1921/22 zamienia się nasz zakład na 8-klasowe gimnazjum. Nowe plany naukowe obejmują już pierwsze cztery klasy, tylko trzy najwyższe zachowują nadal dawny program. W klasie II przewiduje plan zamiast języka niemieckiego język francuski. Rodzice interesowanych uczniów mogą więc zadecydować, jakiego języka ich synowie się będą uczyli. Ze względu na ważność światowych języków wprowadzi się w tym roku szkolnym nadobowiązkowo od klasy II naukę języka francuskiego.

DYREKCJA.